

We zeven als bloemzaadjes door de lucht

Verslag van een onderzoek onder vluchtelingen in de gemeente Wijk bij Duurstede.

***VluchtelingenWerk
Nederland
Wijk bij Duurstede***

We zweven als bloemzaadjes door de lucht

Verslag van een onderzoek onder vluchtelingen in de gemeente Wijk bij Duurstede.

In opdracht van VluchtelingenWerk Wijk bij Duurstede

gebouw Feuniks
Walplantsoen 14
3961 CA Wijk bij Duurstede
telefoon en fax 0343-533 614
e-mail: vluchtelingenwerk.wbd@12move.nl
Openingstijden: ma t/m do 09.00 - 12.00 uur

Auteur: stichting Organisatiewinkel Moniek Reckman

Nieuwstraat 12
3961 AE Wijk bij Duurstede
telefoon 0343-571021
e-mail: organisatiewinkel@planet.nl

Vormgeving
Drukwerk

grafisch ontwerper André van Zwieten BNO
DPP Digital Printing Partners

© 2003 Vluchtelingenwerk Nederland Wijk bij Duurstede

Inhoud

2	1. Inleiding
2	1.1. Vraagstelling
2	1.2. Opzet van het onderzoek
3	1.3. Het verslag
3	1.4. Dankwoord
4	2. Resultaten van het onderzoek
4	2.1. Familie
4	2.2. Dagelijkse bezigheden
5	2.3. Werk
6	2.4. Kinderen
6	2.5. Vrije tijd
7	2.6. Wonen
7	2.7. Taal
8	2.8. Gewoontes en gebruiken
8	2.9. Feesten
9	2.10. Media/informatiebronnen
10	2.11. Overheid
10	2.12. Problemen
11	2.13. Integratie
11	2.14. Toekomst
12	2.15. VluchtelingenWerk
14	3. Conclusies
14	3.1. Antwoorden op de vragen
16	3.2. Wat zou VluchtelingenWerk nu nog voor deze mensen kunnen betekenen?
17	3.3. Wat kan VluchtelingenWerk betekenen voor nieuwkomers?
18	3.4. Informatie van bestuur en vrijwilligers
20	4. Bijlage
20	4.1. Het onderzoeksmateriaal

1 *Inleiding*

1.1 *Vraagstelling*

In 1988 kwamen de eerste vluchtelingen in de kernen van de gemeente Wijk bij Duurstede wonen. Zij werden bij hun gewenning ondersteund door plaatselijke vrijwilligers. Vanaf 1999 is die ondersteuning voor de drie kernen gebundeld en geprofessionaliseerd in de stichting Vluchtelingenwerk Wijk bij Duurstede. Naar schatting 225 vluchtelingen vonden hun weg in de gemeenschappen van Langbroek, Cothen of Wijk bij Duurstede.

Hoe vergaat het hen? Voelen zij zich thuis? Nemen zij deel aan activiteiten in de samenleving? Hebben zij werk? Zijn zij maatschappelijk actief? Hebben zij nog onderwijs in Nederland gevolgd?

Vluchtelingenwerk ging op zoek naar antwoorden. Naar persoonlijke belevingen maar ook naar de rol van de samenleving; hoe ervaart de vluchteling zijn deelname aan de Nederlandse samenleving? Wat zien ze hierin graag verbeterd? Welke bijdrage kunnen zij daar zelf aan leveren? Wat hebben ze daarbij van anderen nodig?

Vragen ook over de rol van VluchtelingenWerk. Wat heeft de begeleiding van VluchtelingenWerk betekend voor de vluchtelingen? Had de begeleiding beter, effectiever of intensiever gemoeten? Welke suggesties hebben zij voor VluchtelingenWerk om het werk voor nieuwe cliënten (nog) beter te doen?

VluchtelingenWerk Wijk bij Duurstede wil met de antwoorden de kwaliteit van haar aanbod verbeteren en zo nodig verbreden, het gemeentelijk beleid beïnvloeden en het netwerk van organisaties rond vluchtelingen informeren en versterken.

1.2 *Het onderzoek*

Het onderzoek is in opdracht van VluchtelingenWerk uitgevoerd door de Stichting Organisatiewinkel Moniek Reckman.

Voor het onderzoek zijn 30 gezinnen met een vluchtelingenstatus benaderd, die zich in de periode 1993 tot 2000 vestigden in een van de kernen van de gemeente Wijk bij Duurstede.

De adressen komen uit de archieven van Vluchtelingenwerk.

Dertig gezinnen met een status zijn voor deelname aan dit onderzoek benaderd.

Met 22 gezinnen heeft daadwerkelijk een interview plaatsgehad.

Eén gezin bleek verhuisd te zijn; twee mensen zijn met elkaar getrouwd en hebben als gezinseenheid meegewerkt. Twee gezinnen waren niet te bereiken.

Vier gezinnen tenslotte gaven te kennen niet te willen meewerken aan het onderzoek.

In overleg met het bestuur van VluchtelingenWerk zijn de thema's vastgesteld die in de gesprekken met vluchtelingen aan bod zouden moeten komen. Aan de hand van een uitgebreide themalijst (zie bijlage) zijn tussen 1 februari en 6 april 2003 de gesprekken gevoerd, steeds bij de vluchtelingen thuis. In de meeste gevallen ontstond er een geanimeerd gesprek, dat verder voerde dan de onderwerpen van de themalijst.

De gesprekken duurden gemiddeld bijna 2 uur.

1.3 *Het verslag*

In dit verslag wordt gesproken over 'gezinnen'. Met een gezin wordt een wooneenheid bedoeld. Een gezin kan bestaan uit één man, een echtpaar, een vrouw met kinderen of een echtpaar met kinderen. Cursief gedrukte teksten zijn letterlijke uitspraken van vluchtelingen.

Een aantal van de ondervraagde gezinnen heeft al meerdere jaren geen contact meer met (de huidige organisatie van) VluchtelingenWerk. Een aantal van hun uitspraken is inmiddels gedateerd of achterhaald.

In hoofdstuk 2 van dit verslag staan de resultaten per thema beschreven.

In hoofdstuk 3 komen de conclusies aan bod.

Hoofdstuk 4 verwoordt de letterlijke uitspraken van de deelnemende gezinnen.

Van dit verslag is ook een verkorte publieksversie gemaakt.

1.4 *Dankwoord*

Het bestuur van VluchtelingenWerk wil alle mensen die meegewerkt hebben aan dit onderzoek heel hartelijk bedanken voor hun medewerking en openhartigheid. Dankzij hun informatie, suggesties en ideeën kan de opvang van vluchtelingen in Wijk bij Duurstede nog verder verbeterd worden.

2 *Resultaten van het onderzoek*

2.1 *Familie*

2.1.1. Gezinsamenstelling

- 4 alleenwonende mannen
- 2 vrouwen met kinderen
- 2 echtparen zonder kinderen
- 14 echtparen met kinderen

Alle gezinnen hebben een status en zijn tussen de 3 en 11 jaar in Nederland.

2.1.3. Nationaliteiten

6 verschillende nationaliteiten deden mee aan het onderzoek.

2.1.4. Familie in Nederland

Bijna de helft van de gezinnen heeft familie in Nederland.

2.2 *Dagelijkse bezigheden*

2.2.3. Huishouden

Het huishouden wordt grotendeels door de vrouwen verzorgd. Naast de alleenwonende mannen is er één man is die het hele huishouden doet en 23% van de mannen heeft een aanzienlijk aandeel in het huishouden. *“Dat is niet gebruikelijk in onze cultuur”*, vertelde een van de vrouwen.

2.2.4. Vrijwilligerswerk

41% van de gezinnen is actief in het vrijwilligerswerk. Waarschijnlijk doen nog wel meer gezinnen incidenteel vrijwilligerswerk, maar benoemen dit niet als zodanig, bv. helpen op school of peuterspeelzaal.

2.3 Werk

2.3.1. Mannen

95% van de geïnterviewde mannen heeft een baan.

1 man is werkloos. Hij mag nog niet werken, omdat hij nog met de inburgeringscursus bezig is. Hij zou wel graag een paar uur per dag willen werken. Uit de gesprekken komt naar voren dat bijna alle mannen onder hun niveau werken. Slechts één man was vroeger productiemedewerker en is dat nu weer en één man had vroeger een eigen zaak en nu ook. Er is geen verschil tussen de verschillende nationaliteiten.

2.3.2. Aanstellingen

Van de werkende mannen heeft 74% een vaste aanstelling. Alle mannen met een vaste aanstelling werken minimaal 2 jaar bij hetzelfde bedrijf, maximaal is dat 6 jaar.

9% van de mannen heeft een tijdelijke aanstelling. 1 persoon werkt via een uitzendbureau, 1 persoon zit in zijn proeftijd en 1 persoon heeft een eigen bedrijf.

2.3.3. Plezier/uitdaging

68% van de mannen is tevreden met zijn baan, hoewel het werk onder zijn niveau is.

32% is niet tevreden.

Opvallend is dat tevreden en ontevreden mannen veelal dezelfde argumenten aanvoeren, bv *“alles is beter dan thuiszitten”*.

2.3.4. Carrièrekansen

Meer dan 2/3 van de mannen maakt geen kans op een beter functie. Het gebrek aan opleiding, diploma's en het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal zijn hier de belangrijkste oorzaken van.

2.3.5. Contacten met collega's

Het overgrote deel van de mannen heeft redelijk tot goed contact met zijn collega's.

14% van de mannen heeft vrijwel geen contact met de collega's.

2.3.6. Vrouwen

4 van de 5 buitenshuis werkende vrouwen heeft een opleiding in Nederland gedaan.

Drie van hen hadden in het land van herkomst ook al een opleiding gedaan. Eén vrouw is in Nederland aan haar eerste opleiding begonnen. Hoewel de drie vrouwen die vroeger ook al buitenshuis werkten nu ook op een lager niveau werken is het verschil niet zo groot als bij de mannen. De overige vrouwen willen graag een opleiding gaan doen en/of gaan werken. Zij zoeken werk, zijn nog met taallessen bezig, doen nu een opleiding, weten niet wat ze kunnen/willen of kunnen door familieomstandigheden nu niet werken.

2.3.7. Plezier/uitdaging

Slechts 1 van de 5 vrouwen is niet zo tevreden over haar werk. Opvallend is dat zij degene is met de beste baan!

2.3.8. Carrièrekansen/opleiding

In tegenstelling tot de mannen zien alle vrouwen mogelijkheden om verder te komen.

2.3.9. Contacten met collega's

Alle vrouwen hebben goed contact met hun collega's.

2.4 Kinderen

2.4.1. Studie/school

Alle kinderen gaan naar de kinderopvang, naar de basisschool, naar het middelbaar onderwijs of doen een beroepsopleiding of studie.

2.4.2. Studieresultaten

Alle kinderen doen het redelijk tot zeer goed in het onderwijs.

2.4.3. Vrienden

Alle kinderen hebben voldoende tot zeer veel vrienden van verschillende nationaliteiten. Slechts in één gezin heeft één kind alleen allochtone vriendjes.

2.5 Vrije tijd

2.5.1. Hobby's

In 68% van de gezinnen wordt volop aan hobby's gedaan.
In de andere gezinnen is geen ruimte voor hobby's.

2.5.2. Familie

1 gezin heeft wel familie in Nederland maar heeft daar helemaal geen contact mee.
2 gezinnen zien hun familie in Nederland weinig.
De overige gezinnen zien hun familie in Nederland regelmatig.

2.5.3. Vrienden

23% van de volwassenen in de gezinnen zegt geen vrienden te hebben.
18% heeft voornamelijk allochtone vrienden.
14% geeft de voorkeur aan Nederlandse vrienden.
45% heeft allochtone en Nederlandse vrienden.

2.5.4. Lezen

In 18% van de gezinnen wordt niet gelezen.
In 27% van de gezinnen wordt niet veel gelezen.
In de overige gezinnen wordt regelmatig een boek, tijdschrift of een krant gepakt.

2.5.5. TV kijken

In 1 gezin wordt voornamelijk naar zenders uit het vaderland gekeken.
De 55% van de gezinnen die voornamelijk naar Nederlandse zenders kijken doen dit vooral vanwege de taal en het nieuws.
De 41% van de gezinnen die ook naar zenders uit hun eigen land kijken doen dit voornamelijk om van het nieuws op de hoogte te blijven.

2.5.6. Uitgaan

36% van de gezinnen gaat nooit uit, omdat het te duur is of omdat men geen tijd heeft.
45% gaat soms uit.
18% gaat regelmatig uit.

2.5.7. Vakantie

32% van de gezinnen gaat nooit op vakantie.

68% van de gezinnen gaat soms op vakantie.

2.6 *Wonen*

2.6.1. Woning

Van de 9 gezinnen (41%) die niet tevreden zijn over hun woning wonen er 8 op een bovenwoning of een flat. Te klein en te gehorig zijn de voornaamste klachten.

Het vinden van een huis met een tuintje is lastig.

59% van de gezinnen is tevreden over hun huidige woning.

2.6.2. Buurt

De 2 gezinnen (9%) die niet tevreden zijn met de buurt wonen op een flat of bovenwoning. Geen speelruimte voor de kinderen en overlast van lawaaierige burens zijn de voornaamste klachten.

91% van de gezinnen is tevreden over de buurt.

2.6.3. Contact met burens

9% van de gezinnen heeft geen contact met de burens.

41% van de gezinnen heeft redelijk contact met de burens.

50% van de gezinnen heeft veel contact met de burens.

2.7 *Taal*

2.7.1. Taal thuis

Alleenwonenden en echtparen zonder kinderen praten thuis hun moedertaal.

9% van de gezinnen met kinderen praat thuis hun moedertaal.

In 68% van de gezinnen worden twee talen door elkaar gesproken. In sommige gevallen spreken de volwassenen voornamelijk hun eigen taal en de kinderen Nederlands.

2.7.2. Voorkeurstaal van de kinderen

In 1 gezin spreken de kinderen het liefst hun moedertaal. Deze kinderen zijn 15 en 18 jaar en pas 2 jaar in Nederland.

In 2 gezinnen spreekt het oudste kind het liefst de moedertaal en de jongere kinderen Nederlands. Deze oudste kinderen waren al pubers toen ze naar Nederland kwamen.

Alle andere kinderen spreken het liefst Nederlands.

2.7.3. Taalproblemen

In 59% van de gezinnen zijn er personen die nog grote moeite hebben met de Nederlandse taal.

Op 1 gezin na zijn het vooral de mannen die de grootste problemen hebben met de taal. (Uitgezonderd enkele vrouwen die veel later naar Nederland gekomen zijn dan hun man, alhoewel enkele van hen hun man al hebben ingehaald)

In een paar gevallen hebben de ouders de kinderen hard nodig als tolk.

2.8 Gewoontes en gebruiken

2.8.1. (On)begrip van Nederlanders

9% van de gezinnen voelt zich regelmatig niet begrepen.

9% van de gezinnen geeft aan nergens last van te hebben, omdat ze weinig tot geen contacten hebben met Nederlanders.

41% voelt zich soms niet begrepen.

Alle andere gezinnen merken geen onbegrip van Nederlanders.

2.8.2. (On)begrip van vluchtelingen

In 14% van de gezinnen komt het voor dat Nederlanders niet begrepen worden. Het gaat hierbij meestal om kleine dingen.

86% van de gezinnen heeft geen moeite om de Nederlanders te begrijpen.

2.8.3. Normen en waarden

14% van de gezinnen heeft hier geen oordeel over.

1 gezin reageert negatief.

81% van de gezinnen reageert positief. Zij vinden over het algemeen dat er weinig of helemaal geen verschillen zijn tussen de waarden en normen in hun vaderland en Nederland. De verschillen die er wel zijn, zijn oppervlakkig en niet belangrijk. Velen vinden dat de opvoeding en het persoonskarakter belangrijker zijn voor de normen en waarden dan het land c.q. de cultuur waarin je opgroeit.

2.9 Feesten

2.9.1. Feest vieren

In 14% van de gezinnen wordt helemaal niets gevierd.

In 9% van de gezinnen wordt niet veel feest gevierd, maar wel een combinatie van 'eigen' en Nederlandse feesten.

De overige gezinnen maken bewust een mix van vele feesten. Niet alle feesten worden door iedereen even groots en uitbundig gevierd, maar aan ieder feest wordt wel aandacht besteed. Het vieren van feesten uit twee culturen zien veel mensen als één van de voordelen van het wonen in een ander land.

In veel gezinnen wordt een kerstboom neergezet.

2.10 Media/informatiebronnen

2.10.1. Kranten

In 1 gezin worden helemaal geen kranten gelezen.

De overige gezinnen lezen in ieder geval de (koppen van) lokale kranten.

50% van de gezinnen leest daarnaast nog een krant. Dat is meestal op het werk, een gratis krant onderweg, of gratis dagbladen omdat de kinderen de krant rondbrengen.

2.10.2. Tijdschriften

Kinderen lezen wel vaak tijdschriften, maar hun ouders meestal niet, omdat ze tijdschriften te duur vinden of er geen tijd voor hebben.

In 1 gezin leest de vrouw iedere week de Libelle en Opzij. Zij krijgt die van een vriendin.

2.10.3. TV en radio

In alle gezinnen is een TV en een radio.

De TV neemt in alle gezinnen een prominente plaats in. Ook zijn er erg veel gezinnen met een grootbeeld TV. De TV lijkt een belangrijk medium/ontspanningsmiddel te zijn.

2.10.4. Computer en internet

32% van de gezinnen is niet in het bezit van een computer en heeft er op het werk ook geen beschikking over.

9% van de gezinnen mag op de school van hun kinderen gebruik maken van internet.

59% van de gezinnen heeft thuis een computer. Die wordt het meest door de kinderen gebruikt voor het maken van huiswerk en werkstukken. De ouders maken minder gebruik van de computer. Sommigen gebruiken hem voor het maken van huiswerk voor de taallessen. Eén gezin e-mailt met hun familie.

2.10.5. Telefoon

Alle geïnterviewde gezinnen hebben telefoon. Deze uitslag is echter niet helemaal betrouwbaar, want de 2 gezinnen die geen telefoon hebben, of waarvan het telefoonnummer niet bekend is, hebben niet meegedaan in dit onderzoek.

2.11 Overheid

2.11.1. Informatie van de overheid

23% van de gezinnen heeft problemen met informatie van de overheid.

23% van de gezinnen heeft soms problemen. Zij kunnen niet alles zelf afhandelen, maar weten wel hoe en waar ze hulp kunnen vragen.

54% van de gezinnen is in staat alles zelf te regelen. Alleen de belastingaangifte wordt door een deel van de gezinnen uitbesteed.

De mensen die aangeven problemen met de Nederlandse taal te hebben, hebben ook allemaal problemen met informatie van de overheid.

2.11.2. Nederlandse politiek

27% van de gezinnen heeft geen of weinig kennis van de politiek.

De overige gezinnen hebben redelijk tot veel kennis van de Nederlandse politiek.

Of mensen gestemd hebben bij de verkiezingen was geen vraag in dit onderzoek. Toch meldde 55% van de gezinnen spontaan dat ze hebben gestemd. Eén gezin had wel willen stemmen, maar mocht nog niet. Twee gezinnen vertelden de volgende keer waarschijnlijk wel te gaan stemmen. Het was nu nog te moeilijk.

2.11.3. Gemeentelijke loketten e.d.

14% van de gezinnen heeft problemen met gemeentelijke loketten.

Alle overige gezinnen zeggen zichzelf te kunnen redden.

2.12 Problemen

2.12.1. Nog hulp gewenst

32% van de gezinnen geeft aan nog hulp te wensen. De gewenste hulp is nogal verschillend: meer contacten maken met mensen, iemand om mee te praten, hulp bij belasting en moeilijke formulieren, hulp bij het zoeken van een woning, hulp om uit depressie te komen, hulp bij het verwerken van gevoelens van heimwee.

68% van de gezinnen heeft inmiddels een dusdanig netwerk opgezet dat ze zelf alle problemen op kunnen lossen.

2.12.2. Nog studie gewenst

86% van de gezinnen wil meer les in de Nederlandse taal.

In 41% van de gezinnen zijn er personen die een beroepsopleiding willen gaan volgen.

2.13 **Integratie**

2.13.1. Integratie

2 gezinnen (9%) reageren negatief op het begrip integratie. Bijzonder is dat beide wel erg geïntegreerd zijn.

Over het algemeen is men positief over integratie. In bijna alle gezinnen moest het begrip/woord 'integratie' wel toegelicht worden.

Iedereen is het er over eens dat de taal van het land waar je woont geleerd moet worden.

Ook geeft iedereen aan dat je je aan moet passen aan je nieuwe land, maar dat je ook (een deel van) je eigen tradities vast mag houden.

De meeste mensen zien dat zij onder invloed van het leven in Nederland aan het veranderen zijn.

2.14 **Toekomst**

2.14.1. Toekomst van het gezin

9% van de gezinnen wil het liefst zo snel mogelijk terug naar hun vaderland. Dit zijn gezinnen zonder kinderen.

Bij de 18% van de gezinnen die twijfelt, zijn het vooral de mannen die aangeven terug te willen. De vrouwen en kinderen blijven liever hier.

Alle andere gezinnen (73%) willen permanent in Nederland blijven. Meestal vanwege de toekomstmogelijkheden van de kinderen, maar ook de mogelijkheden die veel vrouwen hier zien voor zichzelf worden genoemd. Ook geven veel gezinnen aan dat zij aan het veranderen zijn en dat hun vaderland ook verandert en ze niet zonder problemen terug kunnen naar hun 'oude' leven.

1 gezin geeft heel duidelijk aan zich hier meer thuis te voelen dan in hun eigen land.

2.14.2. Overige plannen

In 90% van de gezinnen zijn mensen die beter Nederlands willen leren.

In 41% van de gezinnen willen personen een studie/opleiding volgen.

In 59% van de gezinnen wil men (beter) werk zoeken.

45% van de gezinnen wil een groter huis zoeken, een huis met een tuin zoeken of een huis kopen.

2 mannen willen trouwen.

In 3 gezinnen wil de vrouw een rijbewijs gaan halen en daarna wil 1 gezin een auto kopen. Verder geven de meeste mensen aan niet zoveel bijzonders te willen: gewoon rustig leven hier, zonder grote problemen en zonder onzekerheid.

2 gezinnen (9%) zouden graag richting grote stad verhuizen. Zij denken daar meer contacten te zullen krijgen en minder problemen te hebben.

Alle andere gezinnen blijven graag hier in de gemeente wonen. Het bevalt ze hier prima.

2.15 VluchtelingenWerk

2.15.1. Opvang in de gemeente Wijk bij Duurstede

14% van de gezinnen is tussen wal en schip gevallen. Zij kwamen 7, 8 of 9 jaar geleden in Wijk bij Duurstede. Op dat moment was er geen VluchtelingenWerk.

4 gezinnen (18%) hebben weinig begeleiding gehad. In 3 gevallen was dat eigen keuze. Men kreeg al hulp van vrienden of familie. Eén gezin heeft weinig begeleiding gehad: *"Afen toe een begeleider, maar dat leek meer ten behoeve van die man zelf. Er was toen ook nog weinig ervaring"*.

De overige gezinnen zijn tevreden over de opvang. Er werden vooral veel praktische zaken voor ze/met ze geregeld.

Dat 68% van de gezinnen zonder commentaar tevreden is kan niet helemaal kloppen. Hierna komen de vragen 'Wat heeft u gemist' en 'Wat kan VluchtelingenWerk de nieuwkomers nog meer aanbieden' en dan worden er veel zaken benoemd. Waarschijnlijk heeft deze tevredenheid veel te maken met dankbaarheid.

2.15.2. Gemist in de opvang

Zaken die gemist worden liggen niet zozeer op het praktische vlak. Men noemt onderwerpen als: hulp bij persoonlijke problemen, iemand om mee te praten, opleiding/diploma's en te weinig contact bij ziekte.

2.15.3. Aan nieuwkomers aanbieden

Hier worden veel suggesties gedaan. Slechts een aantal heeft te maken met praktische zaken. Volgens de bezochte gezinnen zou er vooral meer aandacht moeten zijn voor de mens achter de vluchtelingen, zijn problemen, zijn ervaringen, zijn mogelijkheden. De opvang zou qua duur en intensiteit meer op maat moeten zijn, evenals de taallessen. De contactpersonen moeten beter ingelicht worden over de landen van herkomst van de vluchtelingen. Ook worden zij in een aantal gevallen als te bepalend, te directief ervaren.

Ook het aanbieden van opleidingstrajecten, het omzetten van diploma's zou meer aandacht mogen hebben.

Heel veel mensen gunnen de nieuwkomers meer lessen in de Nederlandse taal.

2.15.4. Wat kan VluchtelingenWerk nog voor u betekenen?

18% van de gezinnen heeft voldoende aan het spreekuur.

14% van de gezinnen zou graag persoonlijke begeleiding krijgen.

32% van de gezinnen wil graag hulp bij het beter leren spreken en/of schrijven van het Nederlands.

36% van de gezinnen geeft aan behoefte te hebben aan meer activiteiten waarbij ze contacten kunnen leggen.

9% van de gezinnen wil nog graag hulp bij praktische zaken.

**hoe leven
de buitenlanders ?**

**net als
de nederlanders !**

al/emaal/

verschillend

---

3 *Conclusies*

3.1 *Antwoorden op de vragen*

Met 72% van de gezinnen van vluchtelingen gaat het redelijk tot zeer goed.

Van de 22 onderzochte gezinnen gaat het met 3 gezinnen (14%) slecht. Zij hebben geen of zeer weinig sociale contacten, hebben geen werk of zijn niet tevreden over hun werk, hebben geen andere bezigheden, voelen zich eenzaam en zijn pessimistisch. Zij spreken slecht Nederlands.

Met 3 gezinnen (14%) gaat het matig, zij hebben behoorlijk wat problemen, maar weten die een plek te geven. Zij hebben een positieve instelling en lijken niet echt onder hun situatie te lijden. Ook deze volwassenen spreken slecht Nederlands.

Met 5 gezinnen (22%) gaat het redelijk. Zij ondervinden wel problemen op het gebied van taal, werk en inkomen, maar gaan daar redelijk goed mee om. De meeste gezinnen verwachten ook dat het in de komende jaren beter met ze zal gaan.

Met 9 gezinnen (41%) gaat het goed. Maar ook zij hebben nog wel wat problemen met taal, werk en inkomen. Zij hebben hun leven verder goed op orde.

Met 2 gezinnen (9%) gaat het prima. Man en vrouw hebben een redelijk goede baan en daardoor een behoorlijk inkomen. In beide gezinnen wordt goed Nederlands gesproken.

Over het algemeen gaat het met de vrouwen beter dan met de mannen. De meeste vrouwen spreken beter Nederlands dan de mannen. De vrouwen die werk hebben, hebben meestal beter werk dan de mannen. De vrouwen lijken ook meer van het leven hier te willen maken. Ze hebben meer plannen, meer ambitie.

De alleenwonende mannen en de vrouwen met kinderen (zonder echtgenoot) hebben de grootste problemen.

Met de kinderen lijkt het allemaal goed te gaan. Zij spreken allemaal goed Nederlands (uitgezonderd degene die nog maar pas aangekomen zijn), zij gaan allemaal naar school. Veel van de kinderen die deelnamen aan de gesprekken waren beslist niet op hun mondje gevallen!

Niemand heeft een gesubsidieerde baan. De vrouwen hebben allemaal een vaste aanstelling, van de mannen heeft het grootste deel een vaste aanstelling. Degenen met de tijdelijke contracten en werk via het uitzendbureau behoren tot degenen die het slechts Nederlands praten.

De vrouwen met een baan buitenshuis hebben bijna allemaal hier een opleiding gedaan. Meestal was dat hun tweede opleiding. Bij de mannen ligt dit anders. Ook al wilden zij graag een opleiding doen, dan moesten ze van het CWI toch een baan gaan zoeken.

Bijna de helft van de gezinnen is maatschappelijk op de één of andere manier actief. Van degenen die dat nu nog niet zijn denkt ongeveer de helft wel actiever te gaan worden in de toekomst. Maar eerst beter Nederlands leren en een betere baan vinden!

Het overgrote deel van de vluchtelingen wil graag onderdeel zijn van de Nederlandse samenleving. Door werk, vrijwilligerswerk, contacten met vrienden, buren en collega's zijn 19 gezinnen (86%) in meerdere of mindere mate actief in de samenleving. De meesten willen in de toekomst meer bijdragen aan de samenleving, maar wederom moeten er eerst nog een paar essentiële problemen worden opgelost: taal en werk. Een aantal gezinnen heeft hulp nodig om contacten te kunnen maken en zo onderdeel te kunnen worden van de samenleving.

De vluchtelingen zeggen bijna allemaal tevreden te zijn over de opvang door VluchtelingenWerk. Daarna geven ze wel veel voorbeelden van wat ze gemist hebben en wat ze aan nieuwkomers aan zouden willen bieden. Daaruit valt af te leiden dat ze dus eigenlijk niet 100% tevreden zijn.

Opvallend is het dat een aantal vluchtelingen die officieel geen begeleiding meer heeft nog wel steeds terugvalt op hun ex-begeleider. Aan de ene kant is het mooi dat die begeleiders daartoe bereid zijn, aan de andere kant stimuleert dit niet de zelfredzaamheid.

Bijna voor iedereen geldt: **hoe beter je Nederlands spreekt, hoe beter je werk is, hoe beter je inkomen is.** Velen zitten in een vicieuze cirkel:

**LIEFDEVOL
VERWAARLOZEN
IS SOMS
DE OPLOSSING
VOOR EEN PROBLEEM**

Loeje

3.2 **Wat zou VluchtelingenWerk nu nog voor deze mensen kunnen betekenen?**

VluchtelingenWerk zou veel voor deze mensen kunnen betekenen als zij in staat zijn de **mensen uit de vicieuze cirkel te halen**. Het geven of regelen van extra Nederlandse les zou een goede start kunnen zijn.

Ook wordt er gevraagd naar **meer informatie over opleidingstrajecten**.

De meeste mensen willen graag **Nederlandse les op hun eigen niveau**.

Drie gezinnen (14%) hebben dringend hulp nodig. Op praktisch gebied, maar vooral met het leren van Nederlands, met het maken van contacten en met persoonlijke problemen.

Drie gezinnen kunnen ook goed wat **extra aandacht** gebruiken.

De kinderen van twee gezinnen moeten goed in de gaten gehouden worden. Ze maken nu een goede indruk, hopelijk blijft dat zo.

Meerdere gezinnen vragen om hulp bij het leggen van meer contacten, zowel met andere vluchtelingen als met Nederlanders. VluchtelingenWerk zou bv. ontmoetingsmogelijkheden kunnen organiseren. Samenwerking met de stichting Kleurrijk Wijk zou een belangrijke rol kunnen spelen.

Ook vragen meerdere mensen om **iemand waarmee ze kunnen praten over persoonlijke problemen**.

Enkelen vragen naar **hulp bij praktische problemen**. Deze mensen kunnen geholpen worden via het spreekuur.

Een aantal begeleiders zal de praktische hulp aan gezinnen die al enige tijd uit de begeleiding zijn, af moeten gaan bouwen. Zij maken het de vluchtelingen té makkelijk; zij moeten hun eigen weg gaan vinden, hun eigen netwerk opbouwen. Zolang zij geen hulp van andere mensen in hoeven te roepen zullen ze dat netwerk niet op gaan bouwen. Met alle risico's van dien als de ex-begeleider plotseling wegvalt.

Een paar vluchtelingen heeft aangegeven wel gastlessen/lezingen te willen geven. VluchtelingenWerk zou dat kunnen stimuleren.

Ook wil een paar mensen wel **meehelpen bij de opvang van nieuwkomers**, immers: iemand uit je eigen land begrijpt jouw problemen het beste.

Het spreekuur wordt als positief ervaren.

Het **op de hoogte blijven van de activiteiten van VluchtelingenWerk** (bv. door middel van een krantje), wordt ook door een aantal mensen als wens geuit.

3.3 **Wat kan VluchtelingenWerk betekenen voor nieuwkomers?**

Uitgaan van wat mensen willen en kunnen. Wat zijn hun hulpvragen? Hoe lang en hoe intensief hebben zij begeleiding nodig en waarin moeten zij begeleid worden?

Veel meer Nederlandse les aanbieden/regelen.

De begeleiders moeten (nog) beter getraind/opgeleid worden. Ze moeten in kunnen schatten wat voor soort leven de vluchtelingen hebben gehad en ze moeten kunnen begrijpen waar hun problemen vandaan komen.

De begeleiders moeten ook (nog) **beter getraind worden in het begeleiden van mensen.** Wat neem je ze uit handen, wat laat je ze zelf uitzoeken, wat pak je gezamenlijk op? De vluchtelingen moeten ook de kans krijgen zelf dingen uit te zoeken, te regelen, om aldoende te leren.

De begeleiders moeten **(nog) beter geschoold worden in het omgaan met persoonlijke problemen.** Hier kunnen andere begeleiders of professionele krachten voor aangetrokken worden. Ook kan VluchtelingenWerk actiever worden in het doorverwijzen.

De nieuwkomers zouden eerst de tijd moeten krijgen om behoorlijk Nederlands te leren, eventueel hun diploma's om te laten zetten, een aanvullende of nieuwe opleiding te volgen, voordat ze aan het werk gaan. Het duurt dan wel langer voordat ze aan de arbeidsmarkt deel kunnen nemen (kost meer investering), maar als ze die tijd krijgen kunnen ze daarna een zinnellere bijdrage leveren aan de maatschappij (levert de investering wel weer op) én ze zullen zich gelukkiger voelen. Maar men begrijpt dat dit een politieke keuze is en dat VluchtelingenWerk Wijk bij Duurstede daar niets aan kan veranderen. Wel wordt geopperd dat VluchtelingenWerk meer politieke druk uit zou kunnen oefenen.

Veel mensen wensen de nieuwkomers een kortere procedure toe, maar ze weten wel dat VluchtelingenWerk daar helaas niets aan kan veranderen!

3.4 Informatie van bestuur en vrijwilligers

Tijdens de besprekingen met het bestuur en de vrijwilligers kwam men tot de volgende conclusies:

- Veel van wat de geïnterviewden vertellen over hun ervaringen met VluchtelingenWerk gaat grotendeels over VluchtelingenWerk 'oude stijl'.
- Een deel van de aanbevelingen is inmiddels door VluchtelingenWerk 'nieuwe stijl' onderkent en in het nieuwe beleid opgenomen.
- De overige aanbevelingen zullen door het bestuur besproken worden en waar mogelijk zullen zij in nieuw beleid omgezet worden.
- Om een goed beeld te krijgen van het functioneren van VluchtelingenWerk 'nieuwe stijl' zou over een paar jaar een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd moeten worden. De te interviewen mensen zijn dan de vluchtelingen die nú begeleiding van VluchtelingenWerk krijgen.

Bijlage ➞

4

Bijlage

Hieronder volgt het onderzoeksmateriaal gerangschikt volgens dezelfde nummering als in hoofdstuk 2

2.1. Familie

2.1.1. Gezinsamenstelling

4 alleenwonende mannen

- Eén alleenwonende man heeft tijdelijk een vriend in huis.
Die vriend nam ook deel aan het gesprek.

1 vrouw met kinderen

2 echtparen zonder kinderen

15 echtparen met kinderen

- Eén echtpaar woont gescheiden en één echtpaar is officieel gescheiden, maar woont noodgedwongen nog wel bij elkaar. Met dit gezin zijn twee gesprekken gevoerd; één alleen met de vrouw, één met het hele gezin.

2.1.2. Nationaliteiten

1 x Sudan

2 x Ex-Joegoslavië

2 x Iran

5 x Afghanistan

5 x Sri Lanka

7 x Irak

2.1.3. Familie in Nederland

12 x nee

10 x ja

- Variërend van veel familie dichtbij, tot een ver familielid in een uithoek van Nederland. Ook veel variatie in mate van contact. Van dagelijks tot helemaal niet.

2.2. Dagelijkse bezigheden

2.2.1. Werk

19 mannen met werk

1 man zonder werk

5 vrouwen met werk

13 vrouwen zonder betaald werk

(zie verder 2.3 Werk op pag. 21)

2.2.2. School/studie

alle kinderen gaan naar school/opleiding

(zie verder 2.4 Kinderen op pag. 24)

5 vrouwen taalles/inburgering

1 man taalles/inburgering

1 vrouw studeert

2 mannen studeren

(zie verder 2.3 Werk op pag. 21)

2.2.3. Huishouden

1 man

- *Mijn man doet het hele huishouden (2 kinderen) omdat ik meer werk, studeer en rijles heb.*

4 alleenwonende mannen

5 mannen en vrouwen gezamenlijk

- *Het is wel bijzonder dat mijn man meehelpt. Dat is in onze cultuur niet gebruikelijk.*

12 vrouwen

2.2.4. Vrijwilligerswerk

13 x nee

- Meestal omdat men geen tijd heeft of te moe is.

9 x ja

- Op school, bij de voetbal, Wereldwinkel, Kleurrijk Wijk, Bejaardentehuis, Cultureel comité, Kerk, oud papier ophalen, klusjes doen.
- Eén iemand wil actief gaan worden in de politiek.

2.3. Werk

2.3.1. Mannen

19 mannen hebben een baan

1 man is werkloos

In het land van herkomst

Diamant bewerker
 Robotprogrammeur
 Eigen zaak
 Bouwkundige (in opl.)
 Politicus
 Automonteur
 Econoom
 Taxichauffeur
 Eigen zaak
 Ingenieur
 Universitair docent
 Econoom (in opl.)
 Productiemedewerker
 Lasser
 Matroos
 Eigen zaak
 Eigen zaak
 Jurist

In Nederland

Productiemedewerker
 Robotprogrammeur
 Productiemedewerker
 Vakkenvuller
 SWV
 Inpakker
 Conciërge
 Werkloos
 SWV
 Administrateur
 Huismeester
 Productiemedewerker
 Productiemedewerker
 Productiemedewerker
 Kok
 Eigen zaak
 Productiemedewerker
 Metaalbewerker

Twee mannen hadden nog geen opleiding of beroep in hun land van herkomst. Zij zijn nu beide productiemedewerker.

- *Als je kunt werken wil je ook werken. Handen en hersenen moeten bezig zijn.*
- *Buitenlanders krijgen slechte banen. Ik krijg vast geen baan in de diamant-industrie, want daar vertrouwen ze buitenlanders niet.*
- *Je wordt door het CWI gedwongen om te gaan werken, ook als je een opleiding wilt doen waardoor je kans hebt op beter werk.*

2.3.2. Aanstellingen

- 2 x tijdelijk contract
- 1 x via uitzendbureau
- 1 x eigen zaak, 3 jaar
- 1 x proeftijd
- 14 x vaste aanstelling, van 2 tot 6 jaar

2.3.3. Plezier/uitdaging

- 13 mannen zijn blij met hun baan
  - *Alles is beter dan thuis zitten.*
  - *Ik word erg gewaardeerd op mijn werk.*
  - *Wel leuk werk, maar onder mijn niveau.*
  - *Ik zoek werk dat meer op mijn niveau is, maar alles is beter dan geen werk hebben.*
  - *Ik werk graag.*
  - *Ik blijf vaak langer voor de gezelligheid. Toen ik noodgedwongen 2 jaar thuis zat werd ik bijna gek.*
  - *Het is er gezellig en lekker dichtbij huis.*
- 6 mannen zijn ontevreden met hun baan
  - *Ik ga met tegenzin naar mijn werk. Dat komt vooral door de collega's en de sfeer op het werk.*
  - *Ik vind het niet leuk, maar alles is beter dan niets. De eerste twee jaar zonder werk waren zwaar.*
  - *Slechte sfeer, veel geroddel. Vies werk, slecht betaald, allemaal ongeschoolde arbeiders. Het is zwaar en vies werk, niet echt leuk, maar het moet wel, want thuiszitten is ook niets.*
  - *Er moet een boterham worden verdiend.*
  - *Ik werk onder mijn niveau, vanwege taalproblemen. Ik heb een tijdelijk contract. Ik werk 11 uur per dag, 5 tot 6 dagen per week.*
  - *Ik krijg geen vast werk, omdat ik geen diploma's heb. Ik zoek ander werk, alles is goed.*

2.3.4. Carrièrekansen/opleiding

- 6 mannen hebben kans op beter werk/opleiding binnen het bedrijf waar ze nu werken
  - *Ik ben onmisbaar voor het bedrijf, ze willen me kost wat kost houden.*
  - *Ik wil graag verder, maar de taal is nog een probleem. Ik mag van de werkgever misschien een cursus gaan volgen.*
  - *Ik ga een avondopleiding volgen op kosten van de werkgever.*
- 13 mannen hebben geen kansen op iets beters
  - *Door taalproblemen kan ik geen opleiding volgen.*
  - *Ik wil beter Nederlands leren en dan een opleiding gaan doen.*
  - *Mijn werkgever vindt een opleiding voor iemand van 48 jaar weggegooid geld.*
  - *Ik heb teveel problemen met de taal en er zijn oudere collega's die eerst aan de beurt zijn voor promotie.*
  - *Ik wil graag mijn studie afmaken, maar dat moet ik zelf betalen en dat is te duur.*
  - *Ik heb geen diploma's.*
  - *Iedereen doet hier op de fabriek hetzelfde werk.*
  - *Ik ben tevreden met dit werk.*
  - *In deze baan kom ik niet verder. Daarom wil ik iets anders.*

2.3.5. Contacten met collega's

3 mannen hebben vrijwel geen contact met hun collega's

- *Ik heb slechte contacten met mijn collega's. Het zijn politieke onbenullen.*

7 mannen hebben goed contact met hun collega's, maar alleen op het werk

- *Met mijn collega's praat ik alleen over het werk. Ze klagen zoveel over elkaar. Het contact gaat wel steeds beter.*
- *Ik heb wel leuke collega's, maar ik zie ze alleen op het werk.*

8 mannen hebben ook buiten het werk om contact met hun collega's

- *Mijn collega's en mijn chef helpen mij ook met de taal.*
- *We gaan bij elkaar op bezoek.*
- *Mijn collega's zijn tevens mijn vrienden.*
- *Het is supergezellig met mijn collega's.*

2.3.6. Vrouwen

5 vrouwen werken buitenshuis

13 vrouwen hebben geen betaald werk

In land van herkomst

Huisvrouw
Cartograaf
Onderwijzeres
Kunsthistorica
Nvt

In Nederland

Kinderopvang*
Secretaresse
Verpleegkundige*
Kinderopvang*
Dossierbeheer*

* Zij hebben deze studie in Nederland gevolgd.
Zij hebben allemaal een vaste aanstelling.

- *Ik wil gaan werken, maar ik weet niet wat. Ik heb geen diploma's en een opleiding kost geld.*
- *De vrouwen in ons land willen graag iets leren, iets doen, carrière maken, maar de cultuur en de situatie belemmeren dat. Hier kunnen we wel onszelf ontwikkelen.*

Redenen waarom vrouwen niet buitenshuis werken:

Vroeger

Econoom
Catering
Huisvrouw
Lerares
Huisvrouw
Huisvrouw
Huisvrouw
Huisvrouw
Huisvrouw
Journaliste
Huisvrouw
Huisvrouw
Lerares

Nu

Taalles, wil studie doen
Familieomstandigheden
Wil werken, geen diploma's
Zoekt werk als verkoopster
Werken lukt niet vanwege taal
Huisvrouw, taalles
WAO, huisvrouw
Huisvrouw, taalles
Wil doktersassistente worden
Zoekt werk, bibliotheek o.i.d.
Is met inburgering bezig
Huisvrouw
Doet opleiding tot boekhouder

De vrouwen die bezig zijn met taalles/inburgering geven allemaal aan daarna een opleiding te willen doen en/of aan het werk te willen.

2.3.7. Plezier/uitdaging

4 vrouwen zijn erg tevreden met hun werk

- *Het is superleuk.*
- *De mensen zijn goed opgeleid, ze weten van de situatie in mijn land.*

1 vrouw is minder tevreden

- *Ik wil meer uitdaging, meer op mijn eigen niveau werken.*

2.3.8. Carrièrekansen/opleiding

Alle 5 vrouwen met een baan zien wel kansen om hogerop te komen

- *Er is nu een hogere functie vrijgekomen op mijn werk. Die zou ik graag willen hebben. Maar dan moet ik zelfstandig stukken kunnen schrijven. Dat kan ik nog net niet in het Nederlands.*

2.3.9. Contacten met collega's

Alle vrouwen hebben goed contact met hun collega's.

4 vrouwen hebben ook buiten het werk om contact met hun collega's.

1 vrouw spreekt haar collega's alleen op het werk.

2.4. Kinderen

2.4.1. Studie/school

De meeste kinderen zitten op de basisschool.

Van de kinderen jonger dan 4 jaar gaat 100% één of meerdere dagdelen naar een vorm van kinderopvang.

De oudere kinderen zitten op de middelbare school (Mavo, Havo, Vwo) en de internationale schakelklas.

De nog ouderen volgen een opleiding: techniek, computers, verpleging, economie, metaaltechniek, electrotechniek.

2.4.2. Studieresultaten

1 kind doet het heel goed op school

- *Hij heeft een hoge algemene ontwikkeling, hoge taalontwikkeling. Hij is mogelijk hoogbegaafd. Is een aanjager in de klas.*

12 kinderen doen het goed op school

- *De jongste is wel erg druk, maar wordt nu door school rustiger.*
- *De kinderen vinden het leuk op school.*

3 kinderen doen het redelijk tot goed op school

- *De oudste heeft wat moeite met spelling.*
- *Hij is een beetje druk van karakter, maar doet zijn best. Zijn rapport was wel goed.*
- *Het gaat wel goed, maar ze lopen wat achter met de taal.*

2.4.3. Vrienden

Alle kinderen hebben veel vrienden.

- *Ze gaan over en weer bij elkaar spelen.*
- *Ze hebben veel te veel vrienden!*
- *Ik ga vaak naar verjaardagsfeestjes.*

Op één na hebben alle kinderen vrienden van diverse nationaliteiten

- *Ik heb veel vrienden, met allemaal verschillende nationaliteiten, maar mijn allerbeste vrienden zijn Nederlanders.*
- *Mijn zoon heeft alleen maar buitenlandse vriendjes. Er zitten geen Nederlanders op school.*

2.5. Vrije tijd

2.5.1. Hobby's

In 7 gezinnen worden er geen hobby's beoefend

- *Vanwege baan en studie is er geen tijd voor hobby's.*
- *Ik heb 4 jaar badminton gespeeld op competitieniveau, maar door een ongeluk moest ik stoppen. Nu wil ik graag weer beginnen, maar het is duur en ik verdien niet zoveel.*
- *We hebben er geen tijd voor.*

In 15 gezinnen zijn er wel hobby's

- *Mannen: computeren, koken, tuinieren, sporten, duiven, klussen in huis, gedichten schrijven, wandelen, aquarium, brommers repareren, voetbal, muziek.*
- *Vrouwen: verhalen schrijven over vrouwen in mijn vaderland, kleding maken, koken, tuinieren, wandelen, de kinderen, computer, fietsen, zwemmen, met de kinderen op stap, kerkkoor, typcursus.*
- *Kinderen: voetbal, basketbal, tekenen, geschiedenis, judo, zwemmen, techniek, slagwerk, badminton, majorette.*

2.5.2. Familie

Van degenen die familie in Nederland hebben wonen ziet:

1 persoon zijn familie nooit

2 gezinnen zien hun familie weinig

- *We gaan bijna niet, want mijn zus woont zo ver weg.*
- *We gaan af en toe bij elkaar op bezoek. Zij hebben na 10 jaar nóg geen status.*

7 gezinnen zien hun familie heel regelmatig.

2.5.3. Vrienden

5 gezinnen hebben geen vrienden

- *Het is een beetje moeilijk door de taal.*
- *Soms komen mijn collega's op bezoek, maar echte vrienden heb ik niet.*
- *Ik heb geen tijd voor vrienden.*

4 gezinnen hebben weinig vrienden

1 gezin heeft voornamelijk Nederlandse vrienden.

2 gezinnen hebben voornamelijk allochtone vrienden.

1 gezin heeft zowel Nederlandse als allochtone vrienden.

- *Vroeger had ik veel vrienden uit mijn eigen land, nu minder.*
- *Ik heb altijd een druk sociaal leven gehad, nu even niet vanwege depressiviteit.*
- *Vroeger zag ik wel mensen uit mijn eigen land, nu niet meer, weet niet waarom.*

13 gezinnen geven aan veel vrienden te hebben

2 daarvan hebben voornamelijk Nederlandse vrienden

- *Wij willen niet alleen met allochtonen bezig zijn. We hebben twee Nederlandse echtparen waarmee we goed bevriend zijn. Eén echtpaar fungeert als onze 'ouders'.*
- *Wij gaan liever met Nederlanders om dan met mensen uit ons eigen land.*

2 gezinnen hebben voornamelijk allochtone vrienden

9 gezinnen hebben zowel Nederlandse als allochtone vrienden

- *Wij hebben veel vrienden, maar iedereen heeft zijn eigen drukke leven.*

2.5.4. Lezen

In 4 gezinnen wordt niet gelezen

- *Op het moment heb ik er geen rust voor.*

In 6 gezinnen wordt wel gelezen, maar niet veel

- *Het kost veel moeite.*

In 12 gezinnen wordt regelmatig tot veel gelezen. Zowel in het Nederlands als in de eigen taal

- *We gaan samen met de kinderen naar de bibliotheek.*
- *Ik lees en ik schrijf graag.*
- *De kinderen lezen heel veel.*

2.5.5. Televisie kijken

In 1 gezin wordt weinig televisie gekeken

In 21 gezinnen wordt veel televisie gekeken

12 gezinnen kijken voornamelijk naar Nederlandse zenders

- *We kijken vooral naar het journaal en de actualiteiten.*
- *We kijken naar soaps, die zijn goed voor de taal.*
- *Sesamstraat en het jeugdjournaal zijn goed voor de taal.*
- *Wij kijken naar alle journaals!*

1 gezin kijkt voornamelijk naar zenders uit het vaderland

9 gezinnen kijken zowel naar Nederlandse zenders als naar zenders uit het vaderland

- *We kijken naar Nederlandse programma's, maar ook naar programma's via de schotel om op de hoogte te blijven.*
- *Wij volgen het politieke nieuws van beide landen.*

2.5.6. Uitgaan

8 gezinnen gaan nooit uit

- *Uitgaan is te duur.*
- *We hebben geen tijd om uit te gaan.*

10 gezinnen gaan soms uit

- *Bioscoop, fietsen, park, kasteel, bos, bowling, café, naar de markt, naar de Kanaalstraat, feesten.*

4 gezinnen gaan regelmatig uit

- *Bioscoop, naar de stad, winkelen, bowling, café.*

2.5.7. Vakantie

7 gezinnen gaan nooit op vakantie

- *We zouden graag naar familie in Duitsland gaan, maar we hebben geen geld.*
- *We klussen in huis in de vakantie.*
- *Ik ben steeds ziek in de vakantie.*
- *We wandelen en winkelen in de vakantie.*
- *Wij doen niets bijzonders.*

15 gezinnen gaan (soms) op vakantie

- *Vorig jaar zijn we voor het eerst op vakantie geweest naar Spanje. Maar we willen niet zoveel geld uitgeven aan vakantie. We sparen liever om zekerheid op te bouwen.*
- *Wij gaan 1 x per jaar met een busreis met landgenoten mee.*

Van die 15 gezinnen gaan er 7 altijd naar familie toe

- *We gaan graag in ons vaderland op familiebezoek, maar de kinderen willen wel eens iets anders!*
- *Onze familie reist naar Italië, wij ook. Daar ontmoeten we elkaar.*
- *We sparen hard om 1 x in de 2 of 3 jaar naar familie te kunnen gaan.*
- *We gaan af en toe op familiebezoek. Mijn man en ik zouden heel graag eens samen een weekend naar een hotel willen, maar dat lukt niet.*
- *Ons jongste kind wil niet meer mee naar ons vaderland. Hij is te bang.*

2.6. Wonen

2.6.1. Woning

13 gezinnen zijn tevreden met hun huidige woning

- *Het huis was slecht onderhouden, we hebben zelf veel geklust, nu zijn we heel tevreden.*
- *We hebben een grote tuin en een grote schuur. Dat is heel handig voor onze hobby's.*
- *We hebben lang op dit huisje moeten wachten. We zijn er heel blij mee.*

9 gezinnen zijn niet zo tevreden met hun huidige woning

- *De woning is erg gehorig.*
- *Ik woon liever in een huis dan op een flat.*
- *De woonkamer is te klein. Ik wil liever dichterbij Utrecht wonen.*
- *De flat is te klein. Onze dochter slaapt bij ons op de kamer.*
- *Het huis is te klein. Mijn zwager zoekt een eigen huis, maar dat lukt nog niet.*
- *We staan al 2 jaar ingeschreven voor een groter huis.*

2.6.2. Buurt

20 gezinnen zijn tevreden over de buurt waarin ze wonen

- *Het was een tijdje moeilijk in de buurt, die mensen zijn nu weg. Nu is het weer rustiger en schoner.*
- *Leuke buurt, we hebben regelmatig straatfeesten.*
- *Het is een rustige buurt, maar niemand heeft tijd voor elkaar.*

2 gezinnen zijn niet tevreden

- *Jammer dat we geen tuin hebben. De kinderen spelen graag buiten, dat is ook goed voor ze, maar hier buiten is het te druk.*
- *Ik heb veel last van lawaaiërende burens (Wijkse jongeren). Ik heb een keer geklaagd bij de woningbouwvereniging, maar doe dat niet meer.*

2.6.3. Contact met burens

2 gezinnen hebben geen contact met de burens

- *Ik heb geen contact met de burens. In geval van nood bel ik een vriend.*
- *Ik heb er geen contact mee, want het zijn allemaal Nederlanders.*

9 gezinnen hebben redelijk contact met de burens

- *We zeggen over en weer gedag. In geval van nood helpen we elkaar.*
- *We spreken elkaar wel, maar niet echt veel contact. Wij houden rekening met de burens, niemand heeft last van ons. Hun kinderen maken veel lawaai.*
- *We hebben Turkse en Nederlandse burens. De Nederlanders zijn druk. We hebben wel contact, maar niet zo heel veel.*

11 gezinnen hebben veel contact met de burens.

- *Onze burens helpen ons waar ze kunnen.*
- *De buurman was onze 'opa'. Hij is overleden. Dat was een groot verdriet voor ons.*
- *De burens passen regelmatig op op onze kinderen.*
- *Als de wasmachine kapot is dan wassen we bij elkaar.*
- *De burens zijn lieve mensen.*
- *De burens zorgen voor ons huis als wij weg zijn.*

2.6.4. Inrichting van de woning (subjectieve waarneming)

1 gezin heeft een erg vieze, rommelige woning.

2 gezinnen hebben een praktische, maar onpersoonlijke woning met weinig persoonlijke inbreng.

19 gezinnen hebben hun huis volledig en netjes ingericht. Variërend van een sterk Oosters sfeer, tot een compleet 'Ikea-huis'.

**NIEMAND
IS ZO RIJK
DAT HIJ
BUITEN
ZIJN BUREN
KAN**

(Hongaars spreekwoord)

2.7. Taal

2.7.1. Taal thuis

Alleenwonenden en echtparen zonder kinderen praten thuis in hun moedertaal

2 gezinnen praten in hun moedertaal

15 gezinnen praten twee talen door elkaar

- *Wij praten twee talen doorelkaar, maar meer Nederlands.*
- *We hebben met ons kind eerst heel bewust alleen Nederlands gesproken. We wilden dat Nederlands zijn eerste taal werd. Nu praten we ook in onze moedertaal met hem.*
- *Mijn man en ik praten met elkaar in onze eigen taal. Met de kinderen praten we Nederlands. De kinderen spreken onze taal niet goed.*
- *Wij spreken twee talen door elkaar. Onze jongste kinderen praten alleen Nederlands.*

2.7.2. Voorkeurstaal van de kinderen

In 1 gezin spreken de kinderen het liefst hun moedertaal

In 2 gezinnen spreekt het oudste kind het liefst de moedertaal, het jongste kind het liefst Nederlands

In 13 gezinnen is Nederlands de voorkeurstaal van de kinderen

2.7.3. Taalproblemen

4 gezinnen hebben geen problemen meer met de Nederlandse taal

- *We spreken, verstaan en lezen bijna perfect Nederlands. Alleen schrijven blijft lastig.*
- *We hebben geen problemen meer, maar we willen het nog wel beter leren.*
- *We hebben geen problemen, maar je houdt een achterstand. Dit is onze 3e taal.*
- *We hebben geen problemen, maar de grammatica kan beter.*

5 gezinnen hebben een beetje moeite met de taal

- *Grapjes blijven moeilijk. Ik praat te netjes voor de fabriek. Mijn collega's praten plat, dat vind ik moeilijk te verstaan.*
- *Het is niet makkelijk. Soms verstaan ze ons niet.*

13 gezinnen hebben nog veel moeite met de taal

- *Mijn man heeft heel veel moeite met het leren van Nederlands. Hij vergeet het steeds weer. Ik wil beter leren schrijven.*
- *De grammatica is moeilijk. Ik heb wel les gehad, maar wil nog meer les.*
- *Voor mij zijn sommige woorden en uitdrukkingen nog moeilijk. Mijn vrouw heeft meer problemen.*
- *Ik versta meer dan ik kan spreken. Ik heb nu geen les, wacht op nieuwe les. De kinderen helpen mij veel.*
- *Ik heb niet veel problemen meer, maar mijn man wel. Hij kan zich niet zo goed concentreren en heeft dus moeite om de taal te leren.*
- *Mijn man heeft veel moeite met de taal. Hij was depressief, moe en bang en Nederlands is zijn 3e taal.*

2.8. Gewoontes en gebruiken

2.8.1. (On)begrip van Nederlanders

In 2 gezinnen voelt men zich regelmatig niet begrepen

- *De politie denkt in vooroordelen. Mensen denken vaak dat we uit onderontwikeld gebied komen, dat we niets weten en niets kennen. Je moet jezelf steeds bewijzen: dat je aardig bent, dat je goed kunt werken etc.*
- *Veel mensen denken dat we hier komen om te werken.*

In 9 gezinnen voelt men zich soms niet begrepen

- *Ik word soms nagestaard als ik buiten mijn hoofddoek om heb. Mensen denken soms dat vrouwen met hoofddoeken dom zijn.*
- *We zijn 1x uitgescholden toen we op straat onze eigen taal spraken. Maar iedereen wordt wel eens uitgescholden.*
- *Eén man in de buurt doet wel eens raar tegen ons, maar dat doet hij ook tegen andere burens.*
- *Soms begrijpen mensen ons niet, maar Nederlanders stellen gewoon een vraag als ze het niet snappen.*
- *Mensen begrijpen soms niet waarom we hier zijn. Niemand vlucht zomaar van zijn eigen huis.*
- *Soms kijken de mensen raar als we op feestdagen onze traditionele kleding aan hebben.*

Het maakt niet uit

**op blote voeten,
klompen,
laarzen of sokken**

**als we maar
met elkaar praten**

In 11 gezinnen heeft men nooit last van onbegrip

- *Nederlanders zijn aardig, ze helpen graag. Wij maken nooit discriminatie mee. Wijk bij Duurstede is aangenaam.*
- *We hebben nooit vervelende ervaringen gehad. Ik draag altijd een lange jurk en een hoofddoek, maar iedereen accepteert dat.*
- *Iedereen accepteert ons. Dat ligt ook aan je eigen houding. Als iemand iets niet begrijpt moet je het uitleggen.*
- *Nederlanders vragen veel. Dat vinden we leuk.*
- *De politie is aardig in Nederland. Ze hebben ons heel goed opgevangen.*
- *Alle mensen hier zijn lief.*

2.8.2. (On)begrip van vluchtelingen

In 3 gezinnen komt het voor dat Nederlanders soms niet begrepen worden

- *Als ik dingen niet begrijp dan vraag ik om uitleg. Die uitleg krijg je altijd.*
- *Soms zijn er van die rare kleine verschillen (koektrommel), maar die moet je van elkaar accepteren.*

19 gezinnen begrijpen de Nederlanders goed

- *We begrijpen nu alles, we zijn er aan gewend.*
- *Nederlanders zijn goede, leuke mensen. De opvoeding is soms wel erg vrij.*
- *Wij accepteren en respecteren mensen zoals ze zijn. In het begin moesten we wennen aan het bij de voornaam noemen van de leraar.*
- *Ik ben nu overal aan gewend. In het begin moest ik wennen aan de blote kleding.*

2.8.3. Normen en waarden

3 gezinnen hebben geen oordeel over waarden en normen

1 gezin reageert voornamelijk negatief

- *Nederlanders zijn wel tolerant, maar wij moeten onze dankbaarheid tonen. Ik heb me heel hard ingezet om me aan te passen. Dan doet denken in 'wij en zij' wel veel pijn. Iedereen is zichzelf. We moeten de muren afbreken.*

18 gezinnen reageren voornamelijk positief

- *Er is weinig verschil tussen ons vaderland en Nederland. Dat is per persoon verschillend.*
- *Waarden en normen hier zijn hetzelfde als in ons vaderland. Rekening houden met elkaar, respect hebben. Wie problemen heeft met Nederlanders roept dat zelf op.*
- *Het gaat om opvoeding en karakter. Sommige mensen in Nederland snappen we niet, maar we snappen ook niet alle mensen in ons vaderland.*
- *Iedere gemeenschap heeft eigen wetten. Iedereen heeft zijn eigen gedrag. Als je samenwoont moet je elkaar aandacht geven.*
- *Normen en waarden zijn nodig in iedere maatschappij. Die zijn niet specifiek voor Nederland. Veel is in ons vaderland hetzelfde.*
- *In de grote stad wordt wel gediscrimineerd, hier niet. Hier zeggen veel mensen elkaar goedendag. Een mens is een mens.*
- *Iedere familie is anders, ieder mens is anders. Dat is in ons eigen land zo en dat is hier ook zo.*
- *Waarden en normen zijn in wezen overal gelijk: respect hebben is het belangrijkste.*
- *Goed = goed, slecht = slecht.*
- *Er is niet zoveel verschil. Mensen zeggen van wel, maar dat is niet zo. De verschillen zijn heel oppervlakkig.*
- *Overal zijn goede en slechte mensen. Je opvoeding is belangrijker dan het land waarin je opgroeit.*

2.9. Feesten

2.9.1. Feest vieren

3 gezinnen vieren helemaal niets

2 gezinnen vieren niet zoveel feest

- *De eigen feesten vieren we wel een beetje, maar niet zo groots. Sinterklaas vieren de kinderen op school.*
- *We vieren wel verjaardagen en ons eigen Nieuwjaar. Verder niet. Ons kind begrijpt dat niet zo goed.*
- *Ik word soms wel uitgenodigd, maar uit schaamte ga ik niet.*

Volkskrant, 5 december 2002

17 gezinnen vieren ongeveer alle feesten

- *We vieren alles, want we wonen hier en onze kinderen groeien hier op.*
- *Met Kerst gaan we eten bij vrienden.*
- *We hebben een kerstboom voor de gezelligheid.*
- *Koninginnedag is het mooiste feest.*
- *Als je hier leeft moet je ook meedoen.*
- *Wij vieren alles!*

2.10. Media/informatiebronnen

2.10.1 Kranten

In 1 gezin worden helemaal geen kranten gelezen

In 21 gezinnen worden de lokale kranten gelezen

- *Ik lees de koppen en bekijk de foto's. De rest is nog te moeilijk.*
- *We lezen de lokale kranten helemaal.*
- *Ik lees de lokale kranten. Mijn man niet, want die heeft weinig geleerd behalve zijn vak.*

In 11 gezinnen wordt regelmatig een andere krant gelezen

- *Soms de Telegraaf op het werk.*
- *Ik lees de Spits en soms de Telegraaf op het werk.*
- *Ik lees regelmatig de Volkskrant.*
- *Ik lees het UN.*

2.10.2. Tijdschriften

In 2 gezinnen lezen alleen de kinderen tijdschriften

In 2 gezinnen lezen volwassenen tijdschriften

- *Soms lees ik tijdschriften uit de leesmap.*
- *Ik krijg de Libelle en Opzij van een vriendin. Opzij vind ik het interessantste.*

In 18 gezinnen worden geen tijdschriften gelezen

- *We vinden tijdschriften te duur.*
- *We hebben er geen tijd voor.*

2.10.3. TV en radio

Alle gezinnen hebben televisie en radio.

2.10.4. Computer en internet

7 gezinnen hebben geen computer thuis en ook niet op school of werk

- *Ik heb een hekel aan computers, maar zal het toch moeten leren.*

2 gezinnen maken gebruik van een computer op school of werk

- *Wij mogen op de school van de kinderen gebruik maken van internet.*

13 gezinnen hebben thuis een computer

- *De kinderen gebruiken de computer voor werkstukken. Ze mogen 1 x per week internetten.*
- *We e-mailen met familie.*
- *Ik gebruik de computer alleen voor taalles.*

2.10.5. Telefoon

Alle bezochte gezinnen hebben telefoon.

2.11. Overheid

2.11.1. Informatie van de overheid

5 gezinnen hebben problemen met informatie van de overheid

- *Die informatie is vaak erg moeilijk. We hebben er altijd hulp bij nodig.*
- *Daar gaan we mee naar onze contactpersoon van VluchtelingenWerk.*
- *Ik raak nog steeds in paniek als er moeilijke brieven komen. Ik laat veel zaken zitten, ben te druk in mijn hoofd.*
- *We hebben altijd hulp van de kinderen of VluchtelingenWerk nodig.*

5 gezinnen hebben soms problemen

- *Zonodig helpen vrienden ons.*
- *Soms lukt het zelf, anders gaan we naar de contactpersoon.*
- *Eerst zelf proberen, dan naar het spreekuur van VluchtelingenWerk.*

12 gezinnen hebben geen problemen met overheidsinformatie

- *Het is vaak ambtelijke taal, maar het lukt wel.*
- *De belasting doet een vriend. De rest doen we zelf.*
- *We hadden een probleem met de belastingdienst. Ik heb opgebeld en een afspraak gemaakt.*
- *We doen alles zelf, ook de belastingaangifte.*

2.11.2. Nederlandse politiek

6 gezinnen hebben geen of weinig kennis van de politiek

- *Ik heb er geen verstand van, maar kijk wel naar het journaal en ik heb wel gestemd.*
- *Nee, ik heb teveel politieke problemen gehad, ik heb er nu geen zin in. Ik heb niet gestemd. Misschien in de toekomst weer wel.*
- *Volgende keer gaan we stemmen, het is nu nog te ingewikkeld.*

4 gezinnen hebben een beetje kennis van de politiek

- *Ik niet, mijn man wel een beetje. We hebben wel gestemd.*
- *Het is nog wel moeilijk.*
- *Het is moeilijke politiek, we willen het wel graag volgen. Ik heb gestemd, mijn man niet.*

12 gezinnen hebben voldoende kennis van de politiek

- *We hebben eerst uitgezocht welke partij er iets doet voor vluchtelingen. Toen zijn we gaan stemmen.*
- *We hebben allebei gestemd. De informatie hebben we van TV en van de kinderen.*
- *We zijn erg geïnteresseerd, maar we mogen nog niet stemmen.*
- *We hebben de verkiezingen goed gevolgd.*

2.11.3. Gemeentelijke loketten e.d.

3 gezinnen hebben problemen met gemeentelijke loketten e.d.

- *Ik heb veel problemen op het arbeidsbureau, de nieuwe begeleider kent mijn situatie niet. Er is slechte communicatie.*
- *We hebben een probleem met huursubsidie. We zijn doorgestuurd naar het Maatschappelijk Werk.*

19 gezinnen hebben hier geen problemen mee

- *Ik kan dat allemaal zelf regelen.*

2.12. Problemen

2.12.1. Nog hulp gewenst

7 gezinnen geven aan nog hulp te wensen

- *Ik wil graag meer contact maken met Nederlandse mensen, maar dat lukt me niet.*
- *Ik zou graag een contactpersoon willen hebben om over van alles mee te kunnen praten.*
- *Ik wil nog graag hulp met verhuizen, belasting e.d.*
- *Ik wil graag hulp om uit de depressie en drukte in mijn hoofd te komen.*
- *Mijn hart zit vast, ik heb heimwee. Daar wil ik graag hulp bij hebben.*

15 gezinnen hebben geen hulp meer nodig

- *Toen mijn man ziek werd van het thuis zitten heb ik zelf de huisarts ingeschakeld.*
- *Wij krijgen genoeg hulp van vrienden en collega's.*
- *Als we het zelf niet kunnen gaan we naar het spreekuur van VluchtelingenWerk.*
- *Als ik hulp nodig heb ga ik naar het bureau Sociale Raadslieden.*

2.12.2. Nog studie gewenst

19 gezinnen geven aan meer les te willen in de Nederlandse taal

- *Ik wil beter leren schrijven. Mijn man wil goed Nederlands leren en daarna een opleiding doen.*
- *Ik wil graag een administratieve opleiding gaan doen, maar mijn Nederlands is nog niet goed genoeg.*
- *Ik kan in mijn eigen taal heel goed schrijven. Ik voel het als een handicap dat ik dat in het Nederlands niet kan.*
- *Mijn man moet beter Nederlands leren.*
- *Ik wil graag conversatieles.*

9 gezinnen willen graag een studie doen

- *Ik wil graag een studie doen, maar ik heb geen geld.*
- *Ik wil graag kinderpsychologie gaan studeren.*
- *Ik wil graag voedingsassistente worden.*
- *Ik wil graag een opleiding doen zodat ik beter werk kan krijgen.*

2.13. Integratie

2 gezinnen reageren in meerdere of mindere mate negatief

- *Wij doen ons best, maar moet het alleen van ons komen? Vroeger hoorden we dat de mensen in Nederland zo tolerant waren, maar dat blijkt tegen te vallen.*
- *Van ons wordt verwacht dat we alles op z'n Nederlands doen, maar Nederlanders in Australië en Canada houden heel sterk vast aan Nederland.*

20 gezinnen reageren voornamelijk positief

- *Ik ondervind nooit problemen, mensen hebben respect voor elkaar. Veel buitenlanders klagen over Nederlanders, maar dat is hun probleem.*
- *Je moet deelnemen aan de maatschappij waarin je leeft. Maar ook je eigen tradities en gewoontes niet vergeten. Toch zijn wij aan het veranderen. In ons vaderland eet je 3 x per dag warm. We eten nu liever brood als ontbijt en lunch.*
- *De taal moet je zeker leren. Je moet de wet en de cultuur respecteren. Maar ook jezelf blijven. De profeet heeft gezegd: na 40 dagen geleefd te hebben bij een andere stam, een ander volk, hoor je erbij met alle rechten en plichten.*
- *Beide landen hebben goede dingen. Die moeten we combineren, samen worden we beter.*
- *Verschillende culturen kunnen veel leren van elkaar. Veel Nederlanders willen dat ook. Nederlanders zijn goede, nieuwsgierige mensen. In Frankrijk is dat heel anders.*
- *Wij maken een mix van beide culturen.*
- *Je moet meedoen in de maatschappij. Alleen thuiszitten maakt meer problemen.*
- *Mensen zijn mensen, we hebben veel overeenkomsten, veel gezamenlijke zaken. Er wordt teveel de nadruk gelegd op de verschillen.*
- *We hebben allemaal rood bloed.*

**de bloemen in mijn huis
weten niet
van kleur of ras
maar drinken wel
uit hetzelfde glas**

2.14. Toekomst

2.14.1. Toekomst van het gezin

2 gezinnen willen het liefst zo snel mogelijk terug naar hun vaderland

- *Als de situatie goed is in mijn land dan ga ik terug.*
- *Als het rustig is in ons land dan gaan we weer terug. Anders blijven we hier en bouwen hier ons leven op.*

4 gezinnen twijfelen over hun toekomst

- *Mijn man wil terug als er vrijheid is in ons land. Maar de kinderen en ik willen hier blijven. Mijn man zou dan op en neer gaan reizen. Ik kan en wil niet meer terug in de traditionele rol die mijn man en mijn ouders van mij verlangen.*
- *Mijn man wil wel terug als er democratie is. Ik kies voor de toekomst van de kinderen en mijn eigen toekomst. Wij hebben hier betere kansen.*
- *We zweven, we weten het niet. We denken niet dat het daar goedkomt. De oorlog gaat door.*

16 gezinnen blijven in Nederland

- *Vanwege de kinderen blijven we hier. Mogelijk gaan wij terug als de kinderen zelfstandig zijn.*
- *De kinderen hebben hun wortels hier. En je vaderland is ook veranderd, je gaat nooit terug naar je oude leven. Je hoort daar niet meer thuis. **We zweven als bloemzaadjes door de lucht.***
- *We willen niet terug vanwege de situatie, de waarden en de normen, de karakters van de mensen, de democratie. We voelen ons in Nederland beter thuis. Daar heb je wel plichten, maar geen rechten. Hier respecteren mensen elkaar. Vriendschappen zijn duidelijk, men is daar eerlijk over.*
- *We blijven hier. We ontwikkelen ons hier steeds verder, we passen niet meer in ons vaderland.*
- *We blijven in Nederland. Het is hier rustig en er wonen leuke mensen.*
- *Ik wil wel op vakantie naar mijn land, maar ik ben nog steeds bang voor helikopters. Ik heb hier nu een leven opgebouwd, moet ik daar dan wéér opnieuw beginnen?*
- *We blijven hier. Hier is het veilig. Als we terug zouden gaan moeten de kinderen helemaal overnieuw beginnen. Ze hebben hier meer kansen.*
- *We hebben veel slechte herinneringen: altijd oorlog, altijd angst, lijken, onze-kerheid. We willen dat onze kinderen besparen.*
- *De kinderen blijven hier, dus wij ook.*

2.14.2. Overige plannen

De meest genoemde overige plannen:

- beter Nederlands leren (20 x)
- (beter) werk zoeken (13 x)
- een groter huis zoeken / een huis kopen (10 x)
- rijbewijs halen (3 x)
- een opleiding volgen (9 x)
- trouwen (2 x)
- auto kopen (1 x)

2 gezinnen verhuizen liever naar de grote stad

- *In de stad zal ik meer contacten en minder problemen hebben.*
- *Ik wil dichterbij de Kanaalstraat wonen.*

20 gezinnen blijven het liefst in de gemeente Wijk bij Duurstede wonen

- *Hier is alles bekend.*
- *Het is gezellig hier.*
- *Het vervoer is wel een beetje lastig, maar we wonen hier fijn.*

2.15. VluchtelingenWerk

2.15.1. Opvang in de gemeente Wijk bij Duurstede

3 gezinnen hebben geen opvang gehad

- *VluchtelingenWerk ging net dicht toen ik kwam, dus ik heb er weinig gebruik van kunnen maken.*
- *Toen wij hier kwamen was er geen VluchtelingenWerk. Via een contactpersoon hebben we een inboedel gekocht.*
- *We hebben helemaal geen begeleiding gehad van VluchtelingenWerk of de gemeente. Wel van vrienden.*

4 gezinnen hebben weinig opvang gehad

- *Een vriend heeft ons veel geholpen. Daarna gingen we pas naar VluchtelingenWerk om om taalles te vragen.*
- *Mijn man was hier al veel eerder. Toen kreeg hij na 2 weken al een huis. Zijn broer heeft hem geholpen. Daarna pas naar VluchtelingenWerk.*
- *Een vriend heeft me veel geholpen.*
- *Afen toe kwam er een begeleider, maar dat leek meer ten behoeve van die man zelf. Er was toen ook nog weinig ervaring.*

15 gezinnen zijn tevreden over de opvang

- *De officiële begeleider heeft niet zoveel gedaan, maar iemand anders van VluchtelingenWerk wel.*
- *We hebben hulp gehad met boodschappen doen, brieven schrijven, school, dokter e.d.*
- *We houden van onze contactpersoon. We hebben nog steeds contact.*
- *Het waren prima, aardige mensen. Ze waren iedere dag hier om te helpen met papieren, boodschappen, het zoeken van een huis e.d.*
- *Het zijn goede mensen. De begeleidster voelt als een moeder. Ze heeft veel geholpen en doet dat nog steeds.*
- *Goed dat VluchtelingenWerk bestaat, veel mensen hebben hulp nodig.*

2.15.2. Gemist in de opvang

- *Met mijn persoonlijke problemen konden ze niets.*
- *Wij hadden graag meer taalles gehad.*
- *Ik had graag een echte contactpersoon gehad, voor langere tijd, om mee te praten.*
- *Ik had graag een opleiding gedaan, omdat ik geen diploma heb, maar wel werkervaring. Nu kan ik geen goede baan krijgen.*
- *We hebben te snel meubels gekocht. Hadden we langer over na moeten denken.*
- *Toen mijn man ziek was hebben we van niemand wat gehoord.*
- *Ik zat op de Boswellschool om Nederlands te leren. De gemeente betaalde maar een paar maanden, daarna moest ik naar ROC. Boswell beviel mij veel beter.*
- *Ik had graag mijn diploma's omgezet willen hebben.*
- *Toen ik ziek was en het huis niet uit kon was het fijn geweest als er iemand langs was gekomen om mee Nederlands te praten. Nu ben ik veel vergeten.*

2.15.3. Aan nieuwkomers aanbieden

- *Vluchtelingen meer betrekken bij de opvang van elkaar. Vooral landgenoten begrijpen jouw problemen goed. (2 x)*
- *De inburgeringscursus is t kort om goed de taal te leren. Meer Nederlandse les. (10 x)*
- *Contactpersonen die uitgaan van de vraag van de nieuwkomer en die iets weten over het land van herkomst.*

- Soms gaan vrijwilligers met ons om alsof we uit achterlijk gebied komen. (2 x)*
- *Vrijwilligers zijn soms te bepalend, te organiserend. Zij moeten de mensen ook hun eigen verantwoordelijkheid laten nemen. Nieuwkomers moeten ook hun best doen. (2 x)*
  - *Voor ons was 1 maand begeleiding genoeg geweest, maar voor iemand die geen Engels spreekt of anafalbeet is, is veel meer hulp gewenst. (4 x)*
  - *Mensen die hier komen hebben veel meegemaakt, vaak veel rondgezworven. Ze hebben veel persoonlijke problemen. Er zitten raketten, bommen en lijken in je hoofd. Daar zou meer begeleiding voor kunnen komen. (6 x)*
  - *Contact blijven houden ook als de status is verkregen. Ik heb goede jaren gehad in Nederland, maar nu gaat het slecht met me en dan blijkt je basis toch wel heel minimaal te zijn. Ik zou nu graag steun/hulp willen hebben. (2 x)*
  - *Bij de eerste opvang beter kijken naar iemands achtergrond, opleiding, belangstelling e.d. Vandaaruit verder gaan: goed Nederlands leren, studie/opleiding en dan pas aan het werk. Ga je te snel aan het werk dan leer je de taal niet goed, kan je niet studeren en blijf je altijd in de slechte banen zitten. Beter is het om eerst goed te investeren, dan kan je daarna een waardevolle bijdrage leveren aan de maatschappij en heb je een doel in je leven. (2 x)*
  - *Verdriet en heimwee van de mensen moet beter onderkend worden. (2 x)*
  - *Meer activiteiten buiten Wijk bij Duurstede. Niet 1 x per jaar, maar vaker. Niet iedere keer naar hetzelfde festival. Leuke uitstapjes om iedereen weer eens te zien en om eens ergens te komen. (1 x)*
  - *Meer informatie geven over verzekeringen, betalingen, wetskennis e.d. (2 x)*
  - *Mensen gewoon menselijk behandelen. Geef ze geen minderwaardigheidsgevoel: we zijn hele gewone mensen. Waardeer de mensen als persoon. (2 x)*
  - *Beter naar verschillen tussen mensen kijken: wie leert waar het beste, daar moet je op aansluiten. Het niveau is erg verschillend. (2 x)*
  - *Meer opleidingsmogelijkheden aanbieden en daar goed over communiceren. (3 x)*
  - *Meer bijeenkomsten met vluchtelingen en Nederlanders. Om elkaar te leren kennen. (1 x)*
  - *VluchtelingenWerk moet meer geld halen bij de gemeente/sociale dienst. (1 x)*
  - *Meer studie/opleiding bekostigen. Als je het zelf moet betalen lukt het niet. (3 x)*
  - *Specifieke hulp aan vrouwen met kleine kinderen, zodat ze beter kunnen studeren. (1 x)*

2.15.4. Wat kan VluchtelingenWerk voor u nog betekenen?

- *Niets, het spreekuur is voldoende. (4 x)*
- *Persoonlijke begeleiding, om te praten. (3 x)*
- *Hulp bij moeilijke problemen, zoals het zoeken van een nieuwe woning. (2 x)*
- *Beter Nederlands leren spreken, schrijven. (7 x)*
- *Meer contacten kunnen leggen met andere vluchtelingen en Nederlanders (Clublokaal, koffiehuis, feesten, informele ontmoetingen, uitstapjes, met elkaar praten) (8 x)*
- *Vroeger was er een krantje van VluchtelingenWerk. Is dat er niet meer? Ook in de lokale krant lees ik weinig meer over VluchtelingenWerk.*

2.16. Algemeen

- *We missen de zon. Het leven in Nederland is saai. We missen de bijeenkomsten met de familie, de feesten.*
- *We missen de sterke familieband. Mensen denken vaak dat we alles van VluchtelingenWerk hebben gekregen, dat geeft veel onbegrip.*
- *We woonden in een luxe huis, we hadden allebei een goede baan. Je verlaat je eigen land echt niet zomaar!*
- *Ik wil wel graag contact met mensen, maar ik weet niet hoe.*
- *Vluchtelingen moeten zich organiseren. We moeten de kloof tussen vluchtelingen en de maatschappij kleiner maken.*
- *Het contact tussen VluchtelingenWerk en de gemeente is niet goed. Wie doet wat?*
- *Ik ben erg veranderd. Vroeger was ik een verlegen vrouw, nu kan ik voor mezelf opkomen.*
- *Jarenlang wachten op een status is erg. Mensen krijgen daardoor alleen maar meer problemen.*
- *Mijn droom is het dat alle mensen één taal spreken.*
- *Ik heb mijn familie al 16 jaar niet gezien.*
- *De bijbel en de koran zijn bijna hetzelfde. God is hetzelfde. Er wordt zoveel nadruk gelegd op de verschillen, maar de overeenkomsten zijn veel groter. Ik ga hier af en toe naar de kerk.*
- *Kinderopvang is te duur.*
- *Op de gemeente werkt iemand die tegen ons praat alsof we debielen zijn!*
- *Ik ben ook gastdocent op een middelbare school geweest. Dat is goed voor de positieve beeldvorming.*
- *De procedure moet sneller!*
- *Mijn man was hier al 4 jaar toen de kinderen en ik kwamen. Dat ging niet goed. Hij was gewend om alleen te leven, kende zijn kinderen nauwelijks en ik was in die 4 jaar ook veranderd. Mijn man wilde de baas zijn, maar dat accepteerde ik niet meer. Maatschappelijk werk heeft ons goed geholpen. Het gaat nu goed met ons.*
- *We bidden dat er geen oorlog komt in Irak. Oorlog lost niets op. Oorlog maakt alles kapot. Wij weten hoe het is om in een oorlog te moeten leven.*

**EEN
KLEURRIJK STRAATBEELD
VERGROOT DE
LEEFBAARHEID**

Loesje

